Rhif: WG54643

Llywodraeth Cymru

Ymgynghoriad – crynodeb o'r ymatebion

Canllawiau statudol i Awdurdodau Lleol a Byrddau Iechyd Lleol ar baratoi a gweithredu strategaethau Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol

Gorffennaf 2026

Mae'r ddogfen hon ar gael yn Saesneg hefyd / This document is also available in English
Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg / We welcome correspondence and telephone calls in Welsh

OGL © Hawlfraint y Goron xxxx
ISBN Digidol

Trosolwg

Mae'r ddogfen hon yn cynnwys ymatebion i Ymgynghoriad rhif **WG53675**

Cynhaliodd Llywodraeth Cymru ymgynghoriad ar gynigion ynghylch cyhoeddi Canllawiau Statudol i awdurdodau lleol a Byrddau Iechyd Lleol ar baratoi strategaethau lleol i fynd i'r afael â Thrais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol. Gofynnwyd cyfres o gwestiynau i'r ymatebwyr ynghylch penodau penodol o fewn y canllawiau statudol drafft.

Mae'r ddogfen hon yn crynhoi'r ymatebion a ddaeth i law ar yr ymgynghoriad hwn, ac yn egluro'r modd y mae Llywodraeth Cymru wedi'u hystyried. Nid yw'n gwneud sylwadau ar ymatebion unigol. Ar ôl cyhoeddi'r crynodeb hwn o'r ymatebion i'r ymgynghoriad, y bwriad yw diwygio a chyhoeddi'r canllawiau statudol terfynol maes o law.

Cyd-destun yr ymgynghoriad

O dan adrannau 5 i 8 o Ddeddf Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol (Cymru) 2015 ("y Ddeddf"), mae dyletswydd ar awdurdodau lleol a Byrddau Iechyd Lleol i baratoi, cyhoeddi, adolygu a gweithredu strategaeth trais a cham-drin ('strategaeth leol'). Bydd yr ymgynghoriad yn cyfrannu at gyhoeddi Canllawiau Statudol i awdurdodau lleol a byrddau iechyd lleol ar baratoi'r strategaethau hyn. Mae'r canllawiau hyn yn cael eu paratoi o dan adran 15 o'r Ddeddf.

Camau i'w cymryd

Er gwybodaeth yn unig y mae'r ddogfen hon.

Rhagor o wybodaeth a dogfennau cysylltiedig

Gellir gwneud cais am y ddogfen hon mewn print bras, Braille ac mewn ieithoedd eraill.

Manylion cyswllt

I gael rhagor o wybodaeth:
Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol
Llywodraeth Cymru
Parc Cathays
Caerdydd
CF10 3NQ
Ebost: vawdasv@llyw.cymru

Copïau ychwanegol

Cyhoeddir y crynodeb hwn o'r ymatebion a chopïau o'r holl ddogfennau ymgynghori ar ffurf electronig yn unig ac maent ar gael ar wefan Llywodraeth Cymru. Dolen at y ddogfen ymgynghori: Newidiadau arfaethedig i ganllawiau ar gyfer strategaethau VAWDASV lleol | LLYW. CYMRU

Cynnwys

Cyflwyniad 4
Crynodeb o'r Ymatebion i'r ymgynghoriad: 4
Ymatebion fesul cwestiwn 6
Cwestiwn 1: 6
Cwestiwn 2: 6
Cwestiwn 3: 7
Cwestiwn 4: 8
Cwestiwn 5: 8
Cwestiwn 6: 9
Cwestiwn 7: 10
Cwestiwn 8: 10
Cwestiwn 9: 10
Cwestiwn 10: 11
Cwestiwn 11: 11
Cwestiwn 12: 11
Cwestiwn 13: 11
Cwestiwn 14: 12
Cwestiwn 15: 12
Cwestiwn 16: 12
Cwestiwn 17: 12
Cwestiwn 18: 13
Y Camau Nesaf 14
Atodiad A – Rhestr o'r Ymatebwyr 15

Cyflwyniad

Mae'r ddogfen hon yn crynhoi'r ymatebion i ymgynghoriad Llywodraeth Cymru ar gynigion ynghylch cyhoeddi canllawiau statudol i awdurdodau lleol a Byrddau Iechyd Lleol ar baratoi strategaethau lleol ar gyfer mynd i'r afael â Thrais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol.

Cynhaliwyd yr ymgynghoriad rhwng 6 Chwefror ac 1 Mai 2026. Fel rhan o'r broses ymgynghori, gofynnwyd i'r ymatebwyr a oeddent yn cytuno â'r ddogfen ganllaw statudol ddrafft.

Mae'r ddogfen hon hefyd yn amlinellu ymateb Llywodraeth Cymru a'r camau nesaf y bwriedir eu cymryd.

Crynodeb o'r Ymatebion i'r ymgynghoriad:

Cafwyd 36 o ymatebion i'r ymgynghoriad.

O'r rhain, daeth 17 i law drwy'r porth ar-lein a daeth 19 ymateb arall i law yn uniongyrchol drwy e-bost. Cyflwynwyd un ymateb 11 diwrnod ar ôl y dyddiad cau swyddogol, ond cafodd ei ystyried fel rhan o'r corff cyfan o ymatebion a dderbyniwyd.

Categori	**Ymatebwyr**
Awdurdodau Lleol	8
Byrddau Iechyd Lleol / Ymddiriedolaethau'r GIG	4
Heddluoedd a Sefydliadau Cyfiawnder Troseddol	2
Sefydliadau Tân ac Achub	2
Gwasanaethau'r Trydydd Sector / Arbenigol	4
Partneriaethau Rhanbarthol	3
Darparwyr Addysg	2
Comisiynwyr a Chyrff Cenedlaethol	6
Eraill	2
Dienw	3
Cyfanswm	**36**

Dyma oedd y prif ganfyddiadau:

- Ar y cyfan, roedd cefnogaeth eang i roi sail statudol i'r canllawiau, i sicrhau cysondeb, atebolrwydd a chyfrifoldeb pob rhan o'r system wrth fynd i'r afael â thrais a cham-drin. Croesawyd pwyslais ar atal trais a cham-drin, amddiffyn unigolion, darpariaeth adfer ac ymarfer sy'n ystyriol o drawma.
- Galwyd am i'r broses o greu strategaethau lleol fod yn gliriach, cryfhau atebolrwydd, gwahaniaethu'n glir rhwng dyletswyddau statudol ac arferion da, ac alinio cylchoedd adolygu yn well.

- Roedd consensws cryf y dylai'r canllawiau fod yn haws eu gorfodi ac yn fwy clir ynghylch ymgorffori ystyriaethau trais a cham-drin ar draws sefydliadau cyfan, nid dim ond o fewn y timau hynny sy'n uniongyrchol gyfrifol am fynd i'r afael â thrais a cham-drin.
- Roedd bylchau yn y rhestr o bartneriaid a gynhwyswyd yn y canllawiau, a thynnodd ymatebwyr sylw at yr angen i gynnwys tai, iechyd meddwl, addysg, cyfiawnder, iechyd cyhoeddus, grwpiau cymunedol, ac undebau llafur; ac i'r partneriaethau statudol presennol gael eu cydnabod yn glir.
- Galwyd yn eang am i union natur rolau fod yn gliriach ac yn fwy pendant, gan wahaniaethu rhwng dyletswyddau strategol a gweithredol, a rhwng rolau statudol a'r rheini sy'n cyfrannu'n unig.
- Roedd sawl ymatebydd yn teimlo y dylai mesurau atebolrwydd enwi uwch-swyddogion a nodi llwybrau uwchgyfeirio clir, ac roeddent yn ystyried bod datganiad yn cynnwys llofnod a chymeradwyaeth Prif Weithredwyr a Chadeiryddion yn werthfawr.
- Roedd yna deimlad bod angen eglurhad ar strwythurau llywodraethiant, yn enwedig mewn modelau rhanbarthol.
- Canllawiau mwy uniongyrchol ar asesu anghenion, a galw am asesiadau penodol ynghylch trais a cham-drin, sy'n cynnwys elfennau creiddiol gorfodol a lle i fewnbwn goroeswyr.
- Roedd pryderon ynghylch rhannu data, a galwyd am sail gyfreithiol gliriach, sicrwydd o ran GDPR, cytundebau ffurfiol ar gyfer rhannu data, a chydlynu rhanbarthol. Awgrymodd rhai y dylid cysylltu cydymffurfiaeth â chyllid neu arolygu i orfodi dyletswyddau.
- Roedd cefnogaeth eang i graffu a gwerthuso, ond awydd am fesurau cliriach, sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau, gan gynnwys dangosyddion atal ac ymyrraeth gynnar.
- O ran y Gymraeg, roedd y canllawiau yn cael eu hystyried yn gadarnhaol yn gyffredinol, a galwyd am ymgorffori darpariaeth ddwyieithog mewn gwasanaethau. Nodwyd pryderon ynghylch gallu darparwyr llai i ddarparu gwasanaethau cwbl ddwyieithog.

Ymatebion fesul cwestiwn

Cwestiwn 1:
Ydych chi'n cytuno â'r newidiadau rydym wedi'u hawgrymu i'r meysydd ym Mhennod 1 sy'n ymwneud â phwrpas y canllawiau a'r dyletswyddau a amlinellir yn y Ddeddf?

Y farn gyffredinol:
Roedd cefnogaeth gref a chyson i roi sail statudol i'r canllawiau, gan fod hynny'n cael ei ystyried yn hanfodol er mwyn mynd i'r afael â'r anghysondeb hanesyddol, yr atebolrwydd diffygiol a'r amrywioldeb o ran ymrwymiad.

Y prif themâu:

Croesawyd y syniad o roi statws statudol i'r canllawiau fel modd o hyrwyddo cysondeb ledled Cymru, ymgorffori trais a cham-drin fel maes cyfrifoldeb gwasanaeth cyhoeddus i bob rhan o'r system, a chryfhau atebolrwydd uwch-arweinwyr. Roedd cefnogaeth eang i roi pwyslais ar atal trais a cham-drin, amddiffyn unigolion, darpariaeth adfer hirdymor ac ymarfer sy'n ystyriol o drawma.

Roedd yr ymatebion yn galw'n gyson am iaith gynhwysol, gan ofyn yn benodol am gyfeirio'n glir at ddioddefwyr a goroeswyr o'r ddau ryw, a defnydd cyson o'r term "dioddefwyr a goroeswyr" i gynnwys y rhai sy'n profi camdriniaeth ar hyn o bryd.

Roedd pryderon ynghylch y gallu i gyflawni heb adnoddau ychwanegol, yn enwedig o fewn modelau gweithredu rhanbarthol. Fodd bynnag, mae'r mater hwn y tu hwnt i gwmpas yr ymgynghoriad hwn.

Galwyd am roi lle mwy amlwg i drais a cham-drin yn nhirwedd ddeddfwriaethol ehangach Cymru (e.e. Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014; Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, deddfwriaeth tai, ac ati), yn hytrach nag fel agenda gyfochrog. Mae hyn y tu hwnt i gwmpas yr ymgynghoriad hwn, ond caiff ei ystyried wrth ddatblygu'r strategaeth ehangach.

Cwestiwn 2:
O ystyried y rhestr o gamau sydd wedi'u cynnwys i ddatblygu strategaeth, sut ydych chi'n teimlo y gallem wella'r adran hon i sicrhau ei bod yn nodi'r broses ar gyfer paratoi a chyhoeddi strategaethau lleol yn glir?

Y farn gyffredinol:
Roedd cefnogaeth eang i'r broses, ond roedd yna deimlad nad oedd awdurdod digonol i'r cyfarwyddyd.

Y prif themâu:

Roedd galw cryf am i'r broses gael ei nodi'n eglur, gan gynnwys camau penodol cliriach a threfn atebolrwydd. Gofynnwyd hefyd am i'r gwahaniaeth rhwng gofynion statudol ac arferion da gael ei amlygu.

Gwnaed cais am fwy o eglurder ar y gwahaniaeth rhwng strategaethau lleol a rhanbarthol, ac roedd llawer o blaid modelau rhanbarthol a gefnogir gan gynlluniau gweithredu lleol.

Mynegwyd pryder yn gyson nad oedd y cylchoedd adolygu (y strategaeth genedlaethol, yr etholiadau, yr amserlenni lleol ac ati) wedi'u cyd-alinio, a fyddai'n ei gwneud yn anodd cyflawni'n effeithiol.

Roedd ceisiadau am gysylltiad cliriach rhwng asesiadau o anghenion, blaenoriaethau strategol a phenderfyniadau o ran comisiynu ac adnoddau. Roedd cefnogaeth i gymhorthion gweledol (siartiau llif, mapiau gweithredu neu restrau gwirio, ac ati) fel adnoddau a fyddai'n helpu i sicrhau gweithredu cyson; ac roedd pwyslais cryf ar gyd-greu ochr yn ochr â'r rhai sydd â phrofiad personol yn hytrach na dibynnu ar ymgynghori yn unig.

Cwestiwn 3:
Beth allem ni ei ychwanegu at yr adran 'ymgorffori VAWDASV yn y ffordd y mae eich sefydliad yn gweithio' i'w gwneud yn glir beth a ddisgwylir gan Awdurdodau Lleol a Byrddau Iechyd Lleol wrth ymgorffori VAWDASV yn eu gweithluoedd?

Y farn gyffredinol:
Un o'r meysydd consensws cryfaf oedd bod angen i'r canllawiau fod yn fwy clir ac yn haws eu gorfodi.

Y prif themâu:

Roedd yn amlwg o sawl ymateb y dylai ystyriaeth i drais a cham-drin gael ei hymgorffori ar draws sefydliadau cyfan, nid dim ond o fewn timau arbenigol, ond y byddai gwneud hynny yn cymryd amser.

Roedd disgwyliad clir y dylai arweinwyr a Byrddau fod yn atebol am y strategaeth ac am gymryd camau i fynd i'r afael â thrais a cham-drin, ac na ddylid gadael y cyfrifoldeb i reolwyr canol.

Galwodd rhai am safonau gofynnol clir ar gyfer hyfforddi'r gweithlu, gan ei gwneud yn orfodol alinio'r hyfforddiant â'r Fframwaith Hyfforddi Cenedlaethol a disgwyliadau hyfforddiant haenog (cyffredinol / uwch / arbenigol). Fodd bynnag, mae hyn y tu hwnt i gwmpas yr ymgynghoriad hwn.

Cydnabu'r ymatebwyr y persbectif cryf o safbwynt y gweithlu, yn enwedig ym maes iechyd, gan dynnu sylw at lefel uchel yr adnoddau y mae gwaith trais a cham-drin yn galw amdani. Roedd pwyslais cryf ar yr angen i warchod amser, capasiti a staffio er mwyn cyflawni'r amcanion yn effeithiol.

Nodwyd bwlch yn y canllawiau yn ymwneud â chyfrifoldebau cyflogwyr i gefnogi staff sy'n profi cam-drin domestig eu hunain.

Cwestiwn 4:
Pa sefydliadau neu grwpiau, os o gwbl, sydd ar goll o'r rhestr hon yn yr adran partneriaethau a chydweithredu?

Y farn gyffredinol:
Neges gref a chyson iawn yn yr ymatebion oedd bod angen cryfhau'r disgwyliadau o ran partneriaethau.

Y prif themâu:

Cyfeiriodd yr ymatebwyr yn aml at fylchau yn y rhestr o bartneriaid, gan gynnwys:

- Gwasanaethau tai a digartrefedd
- Gwasanaethau iechyd meddwl a chamddefnyddio sylweddau
- Addysg (ysgolion, addysg bellach/addysg uwch), cyfiawnder ieuenctid
- Y gwasanaeth prawf, llysoedd a chyfiawnder troseddol ehangach
- Iechyd cyhoeddus a gwasanaethau brys
- Sefydliadau cymunedol, ffydd ac sy'n rhoi pwyslais ar gydraddoldeb
- Undebau llafur a chyrff proffesiynol

Roedd galw cryf i gydnabod yn benodol strwythurau partneriaeth sydd eisoes yn bodoli (Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus, Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol, byrddau diogelu, ac ati) fel mecanweithiau creiddiol. Fodd bynnag, roedd rhywfaint o bryder hefyd bod rhestrau partneriaethau yn gallu bod yn rhy eang heb eglurder ar ddisgwyliadau ymarferol.

Cwestiwn 5:
Beth sydd angen ei ychwanegu at yr adran hon i egluro rolau a chyfrifoldebau'r awdurdodau a'r partneriaid perthnasol yn effeithiol?

Y farn gyffredinol:
Nodwyd yn gyson bod angen cryfhau'r adran ar Rolau a Chyfrifoldebau yn sylweddol.

Y prif themâu:

Galwyd yn eang am amlinelliad cliriach o ddyletswyddau strategol o gymharu â dyletswyddau cyflawni gweithredol, ac o gyfrifoldebau statudol o gymharu â rolau sy'n cyfrannu'n unig.

Mynegwyd awydd am eglurder drwy enwi swyddogion atebol; eglurder ar y cyfrifoldebau rhanbarthol o gymharu â'r cyfrifoldebau lleol; ac eglurder ar lwybrau llywodraethiant, adrodd, craffu ac uwchgyfeirio.

Dywedodd ymatebwyr bod iaith amwys ("chi", "disgwylir") yn y canllawiau yn creu rhwystredigaeth, a'u bod am weld gofynion a disgwyliadau mwy cadarn.

Mynegwyd pryder yn gyson am ddosraniad eang yr atebolrwydd mewn modelau gweithredu rhanbarthol, a galwyd am fatrics clir o rolau neu dabl cryno yn nodi cyfrifoldebau penodol gwahanol bobl.

Cwestiwn 6:
Pa grwpiau o bobl, os o gwbl, sydd ar goll o'r rhestr ac y dylid eu cynnwys, a pham?

Y farn gyffredinol:
Roedd cynhwysiant a chroestoriadedd yn bwyslais cryf ymhlith yr ymatebion.

Y prif themâu:

Ymhlith y grwpiau y cyfeiriwyd atynt yn aml, fel rhai a oedd ar goll o'r drafodaeth, roedd:

- Plant a phobl ifanc
- Pobl hŷn
- Dynion a bechgyn a oedd yn ddioddefwyr
- Pobl anabl a niwrowahanol
- Mudwyr, grwpiau heb hawl i gyllid cyhoeddus a chymunedau ethnig leiafrifol
- Cymunedau LHDTC+
- Pobl ddigartref
- Goroeswyr sydd wedi gwahanu oddi wrth eu partneriaid a'r rhai nad ydynt yn gallu gadael eto

Ac roedd pwyslais cryf ar bwysigrwydd ymgysylltu y tu hwnt i ymgynghori ffurfiol - roedd llawer o ymatebwyr yn dymuno gweld ymgysylltu clir wrth ddatblygu a gweithredu'r strategaethau o'r cychwyn cyntaf.

Roedd gwrthwynebiad cryf i'r term "defnyddwyr gwasanaeth dilys", gan nodi ei bod yn well ganddynt sôn am bobl â phrofiad personol.

Ategodd yr ymatebwyr bwysigrwydd ymgysylltu diogel, egwyddorol, cymesur ac sy'n ystyriol o drawma, gan sicrhau cefnogaeth sefydliadau arbenigol.

Yn ogystal, roeddent am weld dibyniaeth fwy amlwg ar Asesiadau Effaith Cydraddoldeb i sicrhau yr ystyrir pob elfen mewn ffordd systemataidd.

Cwestiwn 7:
Pa mor uniongyrchol ddylen ni fod wrth nodi'r hyn rydym ni'n disgwyl ei weld mewn Asesiad o Anghenion?

Cwestiwn 8:
A fyddai'r canllawiau'n elwa o gynnwys templed ar gyfer Asesiadau o Anghenion?

Y farn gyffredinol mewn perthynas â'r ddau gwestiwn:
Roedd consensws cryf ymhlith yr ymatebwyr bod angen cyfarwyddyd cliriach yn y canllawiau mewn perthynas ag asesiadau o anghenion.

Y prif themâu:

Roedd llawer o ymatebwyr o blaid gwneud y canllawiau yn fwy uniongyrchol ac eglur i wella eu hansawdd a'r gallu i gymharu elfennau, ac roedd galw cryf am asesiadau penodol ynghylch trais a cham-drin (yn hytrach na dibynnu ar asesiadau generig).

Soniwyd am bwysigrwydd setiau data gofynnol ac elfennau creiddiol, a chynnwys tystiolaeth ansoddol a llais goroeswyr, ac roedd pwyslais clir ar yr angen am dystiolaeth i lywio'r gweithredu.

Roedd cefnogaeth gref i dempled neu fframwaith cenedlaethol er mwyn cynyddu cysondeb, lleihau dyblygu, a chefnogi awdurdodau llai. Fodd bynnag, nodwyd cafeat gan sawl ymatebydd y dylai fod modd addasu'r templedi, ac y dylent fod yn ddigon hyblyg.

Cwestiwn 9:
Beth ddylem ei gynnwys yn yr adran hon i fynd ymhellach a / neu i gymell sefydliadau i rannu gwybodaeth yn fwy effeithiol? Sut allwn ni wneud hyn?

Y farn gyffredinol:
Roedd rhannu gwybodaeth a data yn bryder cyson ymhlith yr ymatebwyr.

Y prif themâu:

Galwyd am sicrwydd a mecanweithiau cyfreithiol cliriach o safbwynt GDPR, yn enwedig mewn perthynas â setiau data gofynnol a safonau data, ac amlygwyd yr angen am ganllawiau sy'n meithrin hyder gweithwyr y rheng flaen i rannu data mewn ffordd gyfreithlon.

Roedd cefnogaeth gref i gytundebau ffurfiol ar gyfer rhannu data, a chydlynu rhanbarthol, ac roedd rhwystredigaeth mai anogaeth i gyflawni dyletswyddau rhannu gwybodaeth sydd yna, yn hytrach na gorfodaeth.

Awgrymodd rhai ymatebwyr y dylid cysylltu cydymffurfiaeth â gofynion rhannu data â chyllid, arolygu neu atebolrwydd statudol.

Cwestiwn 10:
Beth arall ddylem ei gynnwys yn yr adran hon i annog ymgynghori, ymgysylltu a herio priodol wrth ddatblygu strategaethau lleol?

Cwestiwn 11:
Pa drefniadau y mae angen i'r canllawiau eu cynnwys i fonitro a gwerthuso eich strategaethau lleol yn effeithiol?

Y farn gyffredinol mewn perthynas â'r ddau gwestiwn:
Er bod cefnogaeth eang i graffu, monitro a gwerthuso, roedd llawer yn teimlo nad oedd y manylion yn ddigon penodol.

Y prif themâu:

Galwyd am lwybrau clir ar gyfer herio a chraffu annibynnol, gan gynnwys gwell defnydd o'r strwythurau craffu presennol, ac am gyhoeddi'r canlyniadau i sicrhau tryloywder.

Roedd pwyslais cryf ar gael fframweithiau canlyniadau cenedlaethol neu safonedig, ynghyd â Dangosyddion Perfformiad Allweddol a mesurau canlyniadau clir. Wrth fesur effaith, roedd yr ymatebwyr yn dymuno gweld camau atal ac ymyrraeth gynnar yn cael eu cofnodi, nid y gweithgarwch yn unig.

Roedd cefnogaeth gyffredinol i adrodd rheolaidd, yn flynyddol fel rheol, a diweddariadau interim.

Cwestiwn 12:
Pa fesurau atebolrwydd ydych chi'n meddwl y dylem eu hychwanegu i sicrhau bod hyn yn ddigon cadarn?

Cwestiwn 13:
A ddylai pob strategaeth leol gael tudalen 'datganiad' sydd wedyn yn cael ei llofnodi gan Brif Weithredwyr a Chadeiryddion y sefydliadau cyfrifol (Byrddau Iechyd Lleol ac Awdurdodau Lleol)?

Y farn gyffredinol mewn perthynas â'r ddau gwestiwn:
Roedd y rhan fwyaf o'r ymatebwyr yn cytuno bod cael rhyw fath o 'ddatganiad' yn hanfodol.

Y prif themâu:

Roedd yr ymatebwyr yn dymuno gweld trefniant sicrwydd allanol ar gyfer cynlluniau gweithredu er mwyn cymell cydymffurfiaeth, ac roedd galw cryf am i enwau uwch-swyddogion cyfrifol gael eu rhestru yn y cynlluniau - a chanlyniadau clir a llwybrau uwchgyfeirio o beidio â chydymffurfio. Roedd llawer yn dadlau mai'r Prif Weithredwyr ddylai gael eu nodi, ac y dylid eu henwi'n benodol, yn hytrach na chyfeirio at ddisgwyliad i arwain yn unig.

Roedd cefnogaeth eang i dudalen datganiad â llofnod, gan y byddai hyn yn cryfhau perchnogaeth yr uwch-swyddogion, ac yn atgyfnerthu'r statws statudol. Cydnabuwyd, fodd bynnag, mai cyfyngedig yw gwerth llofnod heb rym gorfodi ac adnoddau clir.

Cwestiwn 14:
A fyddai'r canllawiau'n elwa o gynnwys templed ar gyfer strategaethau lleol i gefnogi mwy o gysondeb ledled Cymru?

Cwestiwn 15:
Pa gysylltiadau fyddai'n ddefnyddiol eu cynnwys yn y canllawiau?

Y farn gyffredinol mewn perthynas â'r ddau gwestiwn:
Roedd cefnogaeth eang i sicrhau cysondeb mwy o ran defnyddio templedi, a phwyslais ar eglurder a hyblygrwydd.

Y prif themâu:

Galwodd ymatebwyr am dempledi ar gyfer strategaethau, a fyddai'n cyfrannu at gysondeb a sicrwydd, cyhyd â'u bod yn caniatáu hyblygrwydd lleol a rhanbarthol.

Roedd yr ymatebwyr yn ffafrio elfennau creiddiol gorfodol ac adrannau y gellir eu haddasu. Nodwyd y byddent am gael gwybodaeth gyswllt yn seiliedig ar rôl yn hytrach nag enwau unigolion.

Cwestiwn 16:
Beth, yn eich barn chi, fyddai effeithiau tebygol y [*mater, argymhelliad, opsiwn, cynnig, polisi, deddfwriaeth ac ati*] ar y Gymraeg? Mae gennym ddiddordeb arbennig mewn unrhyw effeithiau tebygol ar gyfleoedd i ddefnyddio’r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na’r Saesneg.

Ydych chi’n credu bod cyfleoedd i hyrwyddo unrhyw effeithiau cadarnhaol?

Ydych chi’n credu bod cyfleoedd i liniaru unrhyw effeithiau negyddol?

Cwestiwn 17:
Yn eich barn chi, a ellid fformiwleiddio neu newid y [*mater, argymhelliad, opsiwn, cynnig, polisi, deddfwriaeth ac ati*] er mwyn:

- cael effeithiau cadarnhaol, neu effeithiau mwy cadarnhaol, ar ddefnyddio'r Gymraeg, ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg; neu
- liniaru unrhyw effeithiau negyddol ar ddefnyddio'r Gymraeg, ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

Y farn gyffredinol mewn perthynas â'r ddau gwestiwn:
Yn gyffredinol, roedd yr ymatebion yn gadarnhaol neu'n niwtral o ran y Gymraeg, ac yn nodi amodau pwysig.

Y prif themâu:

Roedd cytundeb eang y gallai'r canllawiau gefnogi'r defnydd o'r Gymraeg pe baent yn cael eu gweithredu'n dda, a galwyd am ymgorffori darpariaeth ddwyieithog fel arfer safonol wrth gynnig gwasanaethau, a gofalu bod darpariaeth yn cael ei gwneud ar gyfer y Gymraeg yn ymarferol. Cydnabuwyd ei bod yn bwysig sicrhau bod dioddefwyr a goroeswyr yn gallu cael eu cwnsela drwy gyfrwng y Gymraeg os dymunir. Fodd bynnag, roedd pryderon ynghylch gallu darparwyr llai i ddarparu gwasanaeth cwbl ddwyieithog.

Cwestiwn 18:
Rydym wedi gofyn nifer o gwestiynau penodol. Os oes gennych unrhyw faterion cysylltiedig nad ydym wedi ymdrin â nhw'n benodol, defnyddiwch y gofod hwn i'w nodi:

Y prif themâu a gododd yn gyson:

Ystyrid bod y canllawiau yn gryfach ar y broses nag ar y canlyniadau, ac roedd pryderon am gyllid a chynaliadwyedd, ynghyd ag am lywodraethiant ac atebolrwydd rhanbarthol.

Roedd awydd i weld trefniadau pontio clir wrth symud o ganllawiau 2018 i'r canllawiau statudol newydd, ac roedd cydnabyddiaeth y byddai'r canllawiau newydd yn gofyn am newid diwylliannol ar draws y system.

Roedd yr ymatebwyr eisiau gweld mwy o bwyslais ar brofiad goroeswyr a darpariaeth adfer hirdymor.

Ar y cyfan, roedd yna alw am dinc mwy awdurdodol er mwyn adlewyrchu disgwyliadau a statws statudol.

Y Camau Nesaf

Caiff canllawiau diwygiedig eu cyhoeddi maes o law, yn unol â phrotocolau Llywodraeth Cymru ar gyfer cyhoeddi Canllawiau Statudol.

Hoffai Llywodraeth Cymru ddiolch i'r ymatebwyr am roi o'u hamser i rannu eu sylwadau a'u syniadau. Bydd y gwaith o ddiwygio'r canllawiau statudol drafft yn parhau, mewn ymateb i'r safbwyntiau a nodwyd.

Roedd sawl ymateb yn cynnwys elfennau a oedd y tu hwnt i gwmpas yr ymgynghoriad hwn, ac y tu hwnt i reolaeth uniongyrchol Llywodraeth Cymru. Er na fydd y rhain yn berthnasol i'r canllawiau terfynol efallai, byddant yn cael eu hystyried wrth ddatblygu strategaeth i'r dyfodol.

Atodiad A – Rhestr o'r Ymatebwyr

Isod mae rhestr o'r sefydliadau a'r unigolion a oedd yn fodlon i'w manylion gael eu rhannu.

Sefydliadau

Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili
Cats Protection
Comisiynydd Plant Cymru
Cyngor Sir y Fflint
Grŵp Colegau NPTC
Comisiynydd Pobl Hŷn Cymru
Canolfan Cefnogi Dioddefwyr Trais a Cham-drin Rhywiol ac Uned Ddiogelwch Cam-drin Domestig Gogledd Cymru
Coleg Nyrsio Brenhinol Cymru
Safer Merthyr Tydfil (ar ran ardal Cwm Taf Morgannwg)
Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru

Unigolion

Angela Moreton
Johanna Robinson, Cynghorydd Cenedlaethol Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol